

KARTA CMENTARZA

NR

14202

Z

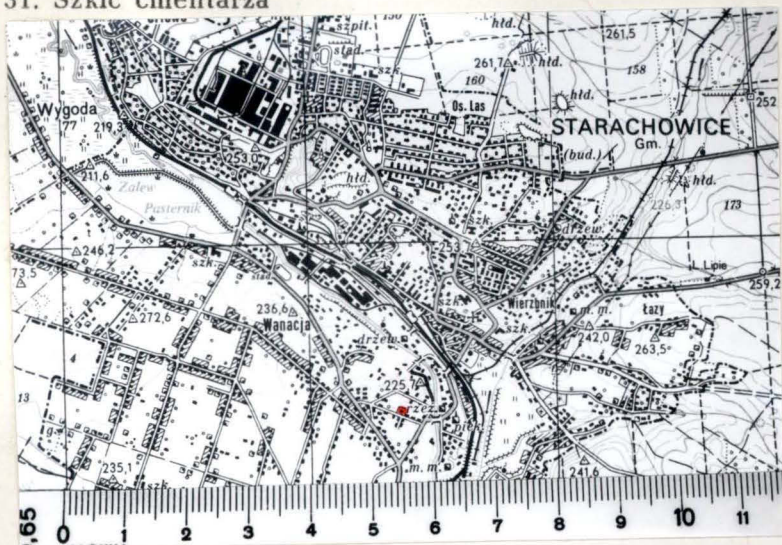
A 1. Miejscowość S T A R A C H O W I C E	6. Nazwa cmentarza (ew. nazwa dawna) Cmentarz żydowski /kirkut/	B 13. Najstarszy istniejący nagrobek (data) 1894 /?/	15. Groby o znaczeniu historycznym lub osób szczególnie zasłużonych
2. Gmina - pow. STARACHOWICKI	7. Cmentarz dawny ☒ tak Cmentarz nowy (po 1945 r.) ☐	14. Istniejąca dokumentacja cmentarza i miejsce jej przechowywania 	
3. Adres cmentarza ul. Pogórze	8 Data założenia 1891 /obiekt istnieje/	Plan aktualny 	
4. Poprzednie nazwy miejscowości Wierzbnik, Starachowice - Wierzbnik.	9. Przynależność wyznaniowa: obecna - dawna - żydowska	Plan dawny 	
5. (Nie) czynny ew. podstawa zamknięcia Zamknięty w roku 1964 decyzją Ministra Gospodarki Komunalnej	10. Powierzchnia w ha: ogólna - <input type="text" value="0,4 ha"/> wolna - <input type="text"/>	Inne materiały archiwalne zob.31.	
11. Położenie cmentarza Teren pomiędzy ul. Podgórze a osiedlem domków jednorodzinnych „ Wierzbowa”. Na pld od centrum miasta, po prawym brzegu rzeki Kamiennej.		16. Bibliografia zob.31.	
12. Uwagi Ter. Org. Adm. Państwowej Cmentarz ma być potraktowany jako enklawa zieleni parkowej.		17. Uwagi użytkownika	

18, Elementy cmentarza		Czy istnieją	I L O S C				
			Do XVIII w.	1 poł. XIX w.	2 poł. XIX w.	1 poł. XX w. (do 1945r.)	2 poł. XX w.
Mur ogrodzeniowy		tak					
Brama(-y)		tak					
Kościół		nie					
Kaplica(-e)		nie					
Nagrobki:	wolnostojące	tak			ok. 5	ok. 190	
	przyścienne	nie					
	płyty	nie					
Mogiły		nie					
Inne elementy		fragmenty ohelu					
19. Które obiekty wpisane są do rejestru zabytków <i>cmentarz A-1096/91</i>							
20.	STARODRZEW	Ilość	Ø pnia w cm	Stan zdrowotny			
	lipa	Drzewostan nie występuje, roślinność łąkowa					
	kasztanowiec						
	jesion						
	tuja (żywotnik)						
21. Czy na terenie cmentarza znajdują się zarejestrowane pomniki przyrody ew. aleje Nie.							
22. Ogólny stan zachowania zieleni na cmentarzu							
23. Charakter rozplanowania cmentarza nieregularne, brak podziału na kwatery.							
24. Czytelność układu cmentarza: pochówki i nagrobki lokowane rzędowo zorientowane, ohale umieszczone centralnie, - kwater - nagrobków i mogił							
25. Ogólny stan zachowania cmentarza (nagrobków i drzewostanu) Stan nagrobków średni. Część nagrobków zarośnięta krzewami i chwastami. Mur i brama w ruinie.							
26. Istniejące zagrożenia Brak opieki ze strony użytkownika, teren cmentarza traktowany jako droga dojazdowa do osiedla, od strony domków wysypisko śmieci.							
27. Wnioski w zakresie prac: - porządkowych likwidacja drogi dojazdowej i śmietniska, - remontowych uzupełnienie ogrodzenia, repara-cja bramy, - konserwatorskich zabezpieczenie nagrobków, ora-fundamentów ohelu.							
28. Wnioski w zakresie niezbędnej dokumentacji: - poszczególnych nagrobków ewidencja, - ewidencji całości cmentarza opracowanie teczki ewidencyjnej, - studium historycznego - ewentualnie dokum. projektowej							
29. Inne uwagi służb konserwatorskich						30. Wypełnił: Adam Penkalla Data: 06.1987	

31. Szkic cmentarza

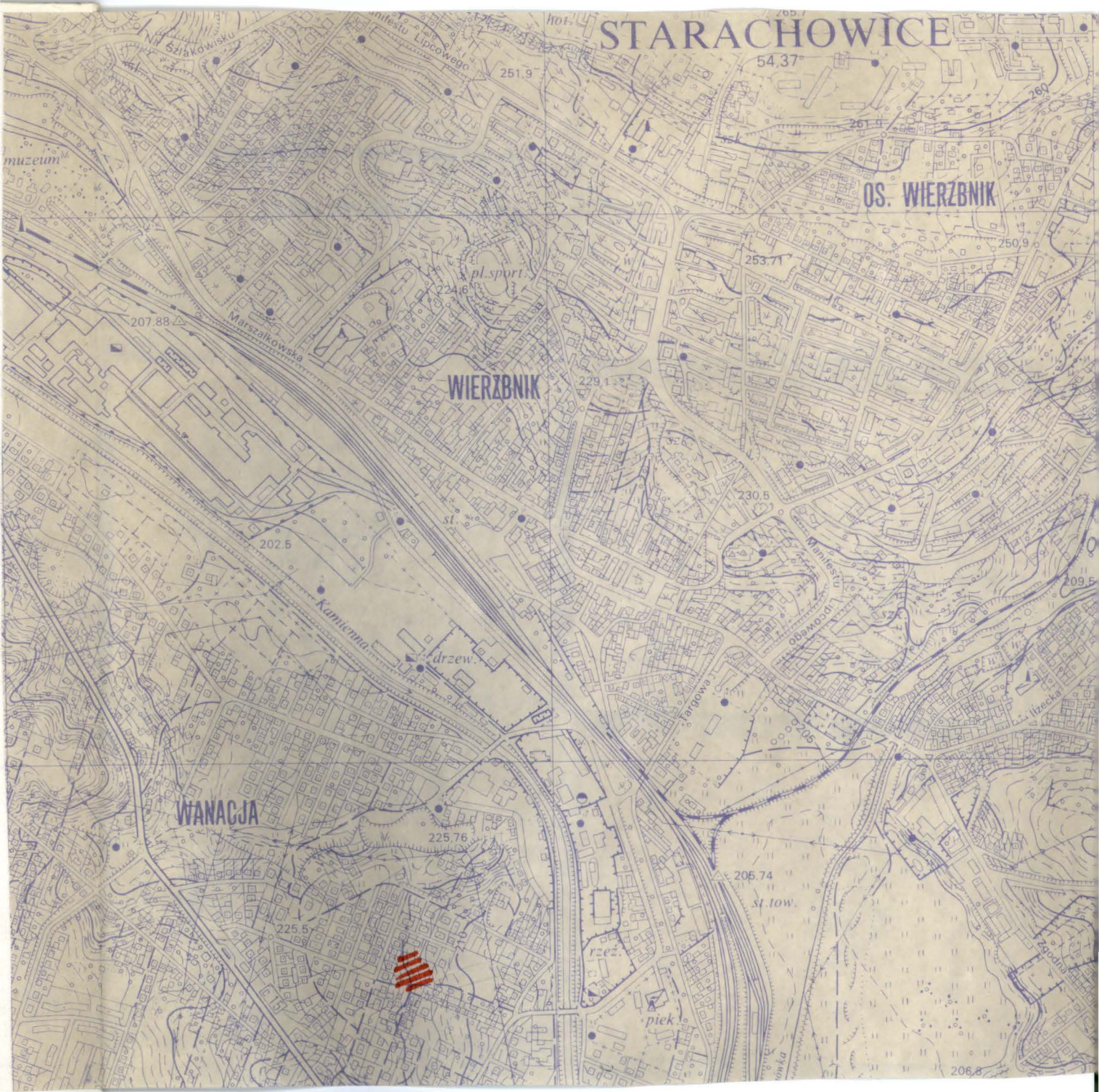
LOKALIZACJA CMĘTARZA

Miasto uprzywilejowane. W końcu XIX w. /lata 90-te/ w Wierzbniku był duchowny. W roku 1891 istniał już cmentarz grzebalny. O jego istnieniu dowiadujemy się w r.1905.1 stycznia 1907 roku władze administracyjne podejmują decyzję o utworzeniu okręgu bóżniczego w Wierzbniku. W roku 1931 teren cmentarza był poszerzony o pusty plac. Wartość cmentarza w roku 1935 wynosiła 7000 złotych. W październiku 1942 roku Żydów wywieziono do obozu zagłady w Treblince. W okresie wojny na cmentarzu rozstrzeliwano Żydów. W roku 1964 nastąpiło zamknięcie cmentarza.

Archiwum Państwowe w Radomiu, Rząd Gubernialny Radomski II, vol.5976, k.nlb., vol.6495, s.1, 5-5v; 41: Archiwum Państwowe w Kielcach, Urząd Wojewódzki Kielecki I, vol.1516, s.17, vol.1709, k.nlb.; A.Penkalla, „Cmentarz żydowski w Starachowicach”, Fołks-Sztyme z 16.X.1982 r., s.10. Nagrobki w typie macewy wykonane z piaskowca. Pokryte ornamentyką, tekstami inskrypcji i symboliką /w tym Świętyni Jerozolimskiej, ptak szybujący z gruszką w dziobie/ stosowaną przez Żydów aszkenazyjskich. Na niektórych ślady polichromii. Zachowały się również fundamenty ohelu /grobowiec rabinów, lub cadyków/. Analogie z nagrobkami cmentarza w Wąchocku, Ostrowcu i Bodzentynie.

STARACHOWICE

1.

2.

4.

1-4. WIDOKI OGÓLNE

5-13. NAGROBK

3.

2. Dokumentacja fotograficzna

5

6

7

8

9

10

11

12

13